

Sygn. akt IV U 578/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2020 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Dorota Radaszkiewicz
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Irena Prokopczuk

po rozpoznaniu w dniu 26 listopada 2020 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy E. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie podlegania dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu

na skutek odwołania E. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 22 stycznia 2020 r. znak: (...)

I. Zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że E. B. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 1 października 2019 r. do 31 października 2019 r.

II. Zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. na rzecz odwołującej 180 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

sędzia Dorota Radaszkiewicz

Sygn. akt IV U 578/20

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 stycznia 2020 roku Nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. stwierdził, że E. B. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 1 października 2019r. do dnia 31 października 2019r. Organ rentowy nie uwzględnił wniosku E. B. z dnia 22 listopada 2019r. o wyrażenie zgody na opłacenie po terminie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc października 2019r. nie dopatrując się szczególnego charakteru zdarzeń wskazywanych przez wnioskodawczynię (opieka nad rocznym dzieckiem), a uzasadniających przywrócenie terminu do opłacenia składki.

Powyższą decyzję zaskarżyła odwołaniem E. B. wnosząc o „uchylenie” decyzji i objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym w miesiącu październiku 2019r. Wskazała, że działalność gospodarczą prowadzi od 1 września 2015r. i w obowiązującym terminie złożyła wniosek o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym z wyżej wymienionego tytułu i nigdy powyższej dyspozycji nie zmieniła. Wskazała, że wbrew twierdzeniom z uzasadnienia decyzji szczególnie charakter jej sprawy wynika z tego, że : prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą i jednocześnie zajmowała się wychowaniem rocznego dziecka, na przełomie sierpnia i września 2019r. będąc w ciąży dowiedziała się, że straciła dziecko, w pierwszej dekadzie listopada 2019r. po wykonaniu badań stwierdzono, że jest ponownie w ciąży, ale ciąża jest zagrożona. Te sytuacje są w ocenie odwołującej szczególnie, spowodowały u niej brak koncentracji i skupienia na sprawach zawodowych, czego skutkiem było to, że należną składkę za październik 2019r. opłaciła dopiero po kilku dniach od upływu terminu płatności.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. Wskazał, że odwołująca nie jest nowym przedsiębiorcą na rynku. Poprzednio- tj. w 2016r. przed podniesieniem podstawy wymiaru składki skorzystała już z przywrócenia terminu do opłacenia składki nad dobrowolne ubezpieczenie chorobowe. Złożony aktualnie wniosek jest zatem drugim wnioskiem płatnika. W związku z tym odwołująca powinna już dołożyć należytej staranności, aby terminowo dokonać opłaty należnych składek. Organ wskazał dalej, że jednocześnie w październiku 2019r. odwołująca pomniejszyła podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne bez upewnienia się, że spełnia wszystkie warunki do wypłaty zasiłku chorobowego. Zakład w przedstawionej sytuacji nie znalazł podstaw do pozytywnego rozpoznania wniosku o przywrócenie terminu do opłacenia składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za październik 2019r.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje :

Odwołująca E. B. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlegała ubezpieczeniom społecznym w okresie od 1.09.2015r. do 6.02.2018r. oraz podlega z tego samego tytułu tym ubezpieczeniom od 1.06.2019r. do nadal. W okresie od 7.02.2018r. do 28.02.2018r. odwołująca podlegała jedynie ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej (zasiłek macierzyński). Od 1.03.2018r. płatnik składek zawiesił działalność gospodarczą. ZUS wypłacił zasiłek macierzyński w okresie od 7.02.2018r. do 5.02.2019r.

Odwołująca była objęta dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym od 1.09.2015r. do 6.02.2018r. i od 10.06.2019r. do 30.09.2019r. oraz od dnia 1.11.2019r. do nadal. Sporny w niniejszej sprawie jest październik 2019r.

W 2016r. odwołująca wystąpiła z wnioskiem o (21.09.2016r.) o wyrażenie zgody na opłacenie składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe po obowiązującym terminie za miesiące : styczeń i sierpień 2016r. Termin został przywrócony. Po przywróceniu terminu podniosła kwotę podstawy wymiaru składki do 9 000,00 złotych i od tej podstawy długotrwale korzystała ze zwolnienia chorobowego. W związku z aktualnym wnioskiem o przywróceniu terminu do opłacenia składki za październik 2019r. odwołująca w okresie od czerwca 2019r. do września 2019r. opłacała składki od podwyższonej podstawy wymiaru składki dla osób prowadzących działalność gospodarczą, tj. 11 000,00 złotych (maksymalna kwota to 11 107,50 złotych) i ubiega się o wypłatę zasiłku chorobowego związanego z ciążą.

Odwołująca E. B. w sierpniu 2016r. poroniła I ciążę; w lutym 2017r. poroniła II ciążę, w lutym 2018r. urodziła pomyślnie trzecie dziecko; w sierpniu 2019r. poroniła kolejną – IV ciążę. Odwołująca jest pod opieką psychologa od października 2019r. Z karty leczenia szpitalnego z (...) Szpitala Specjalistycznego w O. Oddział (...) (...) i (...) wynika, że przebywała w szpitalu w okresie od 13.08.2019r. do 14.08.2019r. z powodu : „ C IV obumarła w 8 tyg. St po cięciu cesarskim. Poronienie kompletne”.

5 listopada 2019r. odwołująca dowiedziała się o kolejnej ciąży na podstawie testu ciążowego. 6 listopada 2019r. podczas wizyty lekarskiej u lekarza J. L. zostało to potwierdzone, że jest w V ciąży i o tym, że ciąża jest zagrożona, miała zalecenie leżenia podczas ciąży. Jak wracała od lekarza zaczęła już plamić krwią. 17 listopada 2019r. przebywała kilka godzin w Szpitalu (...) w B., gdzie ustalono niepomyślne rokowania dla utrzymania ciąży, ale zalecono w dalszym

ciągu branie leków na potrzymanie ciąży. W Karcie Szpitalnej znajdują się m.in. następujące wpisy : „Krwawienie we wczesnym okresie ciąży – poronienie zagrażające. Rozpoznanie : Wczesna ciąża. Plamienie”.

W wyniku rozwiązania V ciąży dziecko urodziło się pomyślnie(...). Odwołująca cierpi na trombofilię .

Odwołująca zobowiązana była do opłacenia należnych składek do dnia 12 listopada 2019r., opłaciła należną składkę za październik 2019r. w dniu 19 listopada 2019r. W dniu 22 listopada 2019r. złożyła wniosek do ZUS o wyrażenie zgody na opłacenie składek po terminie na ubezpieczenie chorobowe, wskazując jako uzasadnienie wniosku, że niedotrzymanie terminu nie było wynikiem celowego działania, lecz było spowodowane nawalem prac w związku z zajmowaniem się małym, rocznym dzieckiem.

Organ rentowy pismem z dnia 29.11.2019r. poinformował wnioskodawczynię o nieuwzględnieniu tego wniosku.

Wnioskodawczyni sama opłacała składki ze swojego konta, nie korzystała z pomocy biura rachunkowego. Mąż odwołującej jest rolnikiem zajmującym się na co dzień aktywnie prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Wówczas – w sezonie jesiennym 2019r. aktywnie pracował. Odwołująca z uwagi na stan zdrowia fizyczny i psychiczny zapomniała o opłaceniu składki w terminie do 12 listopada 2019r.

/ akta ZUS : w szczególności przebieg ubezpieczenia, dane dotyczące wniosków o przywrócenie terminu do opłacenia składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe odnośnie roku 2016 i 2019, akta sprawy : zaświadczenie psychologa k. 11, dokumentacja medyczna opisana powyżej – k. 20 akt sprawy, zeznania odwołującej k. 36v./

Sąd Okręgowy zważył, co następuje :

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie, albowiem w ocenie sądu w stanie faktycznym sprawy zaistniały przesłanki do przywrócenia odwołującej terminu do opłacenia składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe uiszczonej po obowiązującym terminie.

Zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy z 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019r., poz. 300 ze zm.) dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu podlegają na swój wniosek osoby objęte obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnymi i rentowymi, m.in. osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą.

Natomiast w myśl art. 14 ust. 1 ww. ustawy objęcie dobrowolnie ubezpieczeniami emerytalnym, rentowym i chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku o objęcie tymi ubezpieczeniami, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został zgłoszony, z zastrzeżeniem ust. 1a (objęcie dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym następuje od dnia wskazanego we wniosku tylko wówczas, gdy zgłoszenie do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych zostanie dokonane w terminie określonym w art. 36 ust. 4, tj. w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczeń).

Art. 14 ust. 2 cyt. ustawy stanowi, że ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe, o których mowa w ust. 1, ustają:

- 1) od dnia wskazanego we wniosku o wyłączenie z tych ubezpieczeń, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wniosek został złożony,
- 2) od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, za który nie opłacono w terminie składki należnej na to ubezpieczenie - w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność i osób z nimi współpracujących, duchownych oraz osób wymienionych w art. 7; w uzasadnionych przypadkach Zakład, na wniosek ubezpieczonego, może wyrazić zgodę na opłacenie składki po terminie, z zastrzeżeniem ust. 2a,
- 3) od dnia ustania tytułu podlegania tym ubezpieczeniom.

Jak już zostało wskazane na wstępie, Sąd uznał w stanie faktycznym sprawy, że organ rentowy winien w tym konkretnym przypadku uwzględnić wniosek ubezpieczonej i przywrócić jej termin do opłacenia składki w terminie.

Zważyć należy, że odwołująca wykazała obiektywne okoliczności, które były powodem opłacenia składki po terminie. Wynikają one z jej zeznań, które zostały poparte złożoną do akt dokumentacją medyczną, dlatego sąd dał wiarę odwołującej. Faktem jest, że decyzja w zakresie przywrócenia terminu do opłacenia należnej składki leży w gestii organu rentowego, jednakże podlega ona kontroli sądowej w wypadku zaskarżenia decyzji wyłączającej z ubezpieczenia, co miało miejsce w sprawie. Wskazać należy, że organ rentowy, aby uznać określony stan faktyczny za „uzasadniony przypadek” w rozumieniu art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i przywrócić termin do opłacenia składki wcale nie musi ustalić – jak argumentował w tej sprawie – jakichś szczególnych i bardzo doniosłych okoliczności, które doprowadziły do przekroczenia terminu w opłaceniu należnej składki. W jednym z orzeczeń - wyroku z dnia 24.07.2019r., III AUa 367/19 Sąd Apelacyjny w Białymstoku trafnie wskazał, że przepis art. 14 ust. 2 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych posługuje się pojęciem uzasadnionego przypadku. Nie jest tutaj wymagane, aby był to przypadek szczególnie uzasadniony, czy aby były to wyjątkowe okoliczności. Ustawa nie uzależnia też wyrażenia zgody od braku winy po stronie wnioskodawcy. Wymagany jest jedynie, aby był to przypadek uzasadniony, czyli taki, który obiektywnie usprawiedliwia i tłumaczy dlaczego składka nie została opłacona w terminie. Organ rentowy ma kompetencje do wyrażania takiej zgody, co jednak nie oznacza niczym nieskrępowanego uznania. Wymagane powinno być tutaj raczej wprowadzenie sprawdzalnych i sprawiedliwych kryteriów. Sąd Okręgowy w Olsztynie podziela wskazane wyżej orzeczenie.

Zważywszy na to, że odwołująca w ocenie sądu wykazała, że z uzasadnionych przyczyn przekroczyła termin do opłacenia składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe za miesiąc październik 2019r., to termin ten podlegał przywróceniu, a co za tym idzie skutkuje to stwierdzeniem podlegania przez E. B. dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od 1 października 2019r. do 31 października 2019r. Nie można bowiem również pominąć i tego, że przekroczenie terminu nie było nadmierne oraz odwołująca po wyjściu ze szpitala, w którym przebywała 17.11.2019r. zorientowała się że nie opłaciła składki (zapytała ją o to mąż) i dokonała tego niezwłocznie 19.11.2019r. oraz zaraz – tj. 22.11.2019r. złożyła wniosek do ZUS o wyrażenie zgody na opłacenie składki po terminie. W ocenie sądu nie jest również trafne stanowisko ZUS, że okoliczności, które wskazuje odwołująca jako przyczyna przekroczenia terminu do opłacenia składki zaistniały dopiero po dacie ostatecznej do opłacenia składki (12 listopada 2019r.), mogła bowiem nie czekać z jej opłaceniem do ostatniego dnia. Należy się zasadniczo z tym zgodzić, że rzeczywiście część wskazywanych przez ubezpieczoną zdarzeń miała miejsce po ostatecznym terminie do opłacenia składki (po 12 listopada 2019r.), jednakże w ocenie sądu istotna jest cała sekwencja zdarzeń, która wskazuje na to, że odwołująca mogła rzeczywiście zapomnieć o opłaceniu składki za październik 2019r. w terminie i takie jej postępowanie należy usprawiedliwić (sierpień 2019r.- poronienie IV ciąży, 22 października 2019r. wizyta u lekarza- złe samopoczucie, 5 listopada 2019r. – uzyskanie informacji o ciąży z testu ciążowego, 6 listopada 2019r.- wizyta u lekarza, podczas której potwierdzono V ciążę, zagrożoną z nakazem leżenia, złe samopoczucie – płamienie już w drodze od lekarza, które ostatecznie kończy się pobytem w szpitalu 17.11.2019r.).

W ocenie sądu - te wszystkie okoliczności przesądziły o tym, że w sprawie zaistniał „uzasadniony przypadek” w rozumieniu art. 14 ust. 2 pkt 2 in fine ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W ocenie sądu nie można również w tym stanie faktycznym przykładać zasadniczej wagi do tego, że jest drugi wniosek odwołującej o przywrócenie terminu do opłacenia składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe. Nie można też odmawiać jego uwzględnienia tylko z tej przyczyny, traktując ją jako główną – jak należy wnosić z treści uzasadnienia decyzji i odpowiedzi na odwołanie – że wnioskodawczyni opłacała od czerwca 2019r. składki od wysokiej podstawy wymiaru i z tego wywodzić uzasadnienie odmowy przywrócenia terminu do opłacenia składki, nie jest to bowiem zachowanie niedozwolone prawnie (opłacanie składek od wysokiej podstawy wymiaru).

Dlatego też – Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt I wyroku z mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

W pkt II orzeczono o kosztach procesu na podstawie art. 98 §1 k.p.c. - zważywszy na zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Sąd zasądził na rzecz odwołującej zwrot poniesionych kosztów zastępstwa procesowego (§ 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – Dz. U 2018, poz. 265).

Sędzia Dorota Radaszkiewicz